

26.9.2017

Utskottet för kultur och kunskap i Norden
Nordiska Rådet

Hänvisning Skriftlig fråga från Nordiska Rådets utskott för kultur och kunskap i Norden E17/2017

Ärende **Svar till den skriftliga frågan om stipendier till studerande från länder utanför EU**

• Vilka insatser görs/planeras för att attrahera studenter från icke-EU länder att studera i Danmark, Finland och Sverige

Regeringsprogrammets mål på sikt är att Finland år 2025 är ett öppet och internationellt, ett språkligt och kulturellt rikt, bra land. Ett av regeringens mål inom prioriteringsområdet för kompetens och utbildning är att internationaliseringen inom utbildning och forskning ska öka under regeringens mandatperiod och att hindren för utbildningsexport undanröjs.

En arbetsgrupp tillsatt av undervisnings- och kulturministeriets utarbetade en lägesbild av utvecklingen i fråga om internationaliseringen inom högre utbildning och forskning år 2016. Därtill förberedde gruppen ett förslag till en vision för internationalisering inom högre utbildning och forskning fram till 2025. Dessutom utarbetade gruppen riktlinjer för att stärka synligheten för den finländska högre utbildningen och forskningen i Europa och globalt.

Riktlinjerna innehåller sju områden:

1. Internationell attraktionskraft genom vetenskaplig förnyelse och spetsforskning: för att öka det internationella intresset för den finländska forskningen startar vi ett program som stärker och lyfter fram den finländska spetsforskningen och stöder forskningens effekter på ekonomin och samhället.
2. Finland, hem för högklassig utbildning: vi stärker kunskapscentra som är internationellt attraktiva och betonar faktorer som höjer Finlands anseende genom utveckling av lärmiljöer inom forsknings- och innovationsverksamheten samt arbetslivsorienterat utvecklingsarbete.

3. Fart på finländsk kunskapsexport: finländska utbildningstjänster marknadsförs via en gemensam aktör. Detta ska öka den finländska högskoleutbildningens och utbildningstjänsternas globala synlighet och efterfrågan.
4. Välkommen till Finland!: vi förenklar processerna för studier och arbete så att det blir enklare att komma till Finland. I Finland får du dina tjänster på engelska.
5. Kraft bakom finländska budskap i den internationella debatten: vi startar en nationell debatt om främjande av högskoleutbildningens och forskningens internationalisering.
6. Brohuvuden i världen: vi skapar nätverket Team Finland Knowledge, som ska företräda finländsk högskoleutbildning och forskning i utvalda länder.
7. Involvera kvalificerade utlandsfinländare och alumner!: vi involverar högskoleutbildade utlandsfinländare och alumner utbildade i Finland i våra nätverk.

• Görs det eller planeras det för särskilda insatser för att göra Danmark, Finland och Sverige mer attraktiva att studera i för studenter från utvecklingsländer?

Programmet HEI ICI (Higher Education Institutions Institutional Cooperation Instrument) stöder samarbetsprojekt mellan högskolor i Finland och i utvecklingsländer med syftet att förstärka högre utbildning i utvecklingsländerna.

Projekten utvecklar högskolornas fackliga, metodologiska, pedagogiska och administrativa kapacitet.

Utrikesministeriet finansierar programmet ur Finlands medel för utvecklingssamarbete och Utbildningsstyrelsen fungerar som programmets administratör.

Stöd till utbildning i utvecklingsländerna främjar kunskap, utvecklingen av ett fungerande, effektivt och jämlikt samhälle, företagsamhet samt hållbar utveckling.

Programmet HEI ICI står i linje med och främjar Finlands utvecklingspolitiska mål. Projekten tar alltid även hänsyn till respektive lands egna utvecklingsmål och de baseras på behoven vid högskolorna i utvecklingsländerna.

Enskilda högskolor har därtill verksamhet för att attrahera studeranden från utvecklingsländer. T.ex. yrkeshögskolornas FINNIPS-nätverket organiserar inträdesförhör för finländska yrkeshögskolor i vissa utvecklingsländer (t.ex. Kenya, Nepal och Vietnam).

• Finns det, eller planeras det för, stipendieordningar för studenter från icke-EU länder som vill studera i Danmark, Finland och Sverige?

Terminsavgifter infördes vid högskolorna för studerande från länder utanför Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet fr.o.m. augusti 2017. För mindre bemedlade studerande från länder utanför EU/EES-området ska högskolor tillätta ett stipendiearrangemang.

Studieavgiften ska vara minst 1 500 euro per läsår. Högskolorna beslutar om de arrangemang som hänför sig till uttagandet av avgiften. Högskolorna kan bestämma att storleken på studieavgifterna är sådan att avgifterna stöder högskolornas strategier vad beträffar internationaliseringen. Avgifterna kan variera mellan olika högskolor och mellan olika utbildningar vid högskolorna. Inom samma utbildningsområde ska det således kunna erbjudas utbildning till olika pris. Studieavgiften behöver inte motsvara de faktiska utgifterna för utbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att följa upp utvecklingen med terminsavgifter. Gruppens uppgifter är 1) att övervaka och utvärdera effekterna av införandet av avgifter på internationaliseringen av högskolor och studentflöden, 2) att samla information om universitetens stipendiearrangemang och att övervaka effektiviteten och effekterna av de olika stipendiearrangemangen samt 3) att regelbundet rapportera om införandet av terminsavgifter och om stipendiepraxis till utbildningsministeriet. Mellanrapporten ska avläggas den 30.9.2018.

• Diskuteras det i Danmark, Finland och Sverige om möjligheten att ge studenter som har slutfört sin examen uppehållstillstånd i 6-12 månader för att ge dem möjlighet att söka arbete i länderna?

Enligt den nuvarande utlänningslagen beviljas studenter efter avlagd examen ett nytt tillfälligt uppehållstillstånd för sökande av arbete. Tillståndet gäller för ett år. Denna reglering härstammar från rådets direktiv om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för studier, elevutbyte, oavlönad yrkesutbildning eller volontärarbete (2004/114/EG). Direktivet har nyligen blivit reformerat och man håller på med att implementera ändringarna i den nationella lagstiftningen. I denna process planerar man bibehålla den principen att studenter efter avlagd examen beviljas ett nytt tillfälligt uppehållstillstånd för sökande av arbete. Tillståndet gäller för ett år.

Undervisningsminister

Sanni Grahn-Laasonen

Undervisningsråd

Eeva Kaunismaa

Utbildningsdepartementet
Ministern för högre utbildning och forskning

Nordiska rådet
Ved Stranden 18
1061 København K
Danmark

Svar på skriftlig fråga från Nordiska rådet om stipendier till studerande från länder utanför EU

Medlemmarna i utskottet för kunskap och kultur i Norden har ställt en skriftlig fråga till den danska, finska och svenska regeringen. Frågan rör vilka insatser som görs/planeras för att attrahera studenter från icke-EU länder att studera i länderna och om det görs eller planeras för särskilda insatser för att göra länderna mer attraktiva att studera i för studenter från utvecklingsländer. Frågan rör också om det finns, eller planeras för, stipendieordningar för studenter från icke-EU länder som vill studera i länderna samt om det diskuteras i länderna om möjligheten att ge studenter som har slutfört sin examen uppehållstillstånd i 6-12 månader för att ge dem möjlighet att söka arbete i länderna.

Stipendier

Parallellt med att anmälnings- och studieavgifterna infördes i Sverige fr.o.m. höstterminen 2011 skapades även statliga stipendieprogram för avgiftsskyldiga studenter. Svenska Universitets- och högskolerådet fördelar totalt cirka 60 miljoner kr per år till statliga universitet och högskolor och vissa enskilda utbildningsanordnare som i sin tur fördelar medlen till särskilt kvalificerade studenter oavsett ursprungsland. Vidare fördelar Svenska institutet stipendier på totalt 150 miljoner kr från biståndsanslaget till två stipendieprogram för studier på avancerad nivå. Det ena avser mottagarländer utan geografisk inriktning enligt OECD/DAC:s klassificering (70 miljoner SEK) medan det andra omfattar Sveriges långsiktiga samarbetsländer (80 miljoner SEK) med inriktning på de två lägsta kategorierna i denna klassificering.

Information om svensk högskoleutbildning

Ansvar för att i andra länder informera om svensk högskoleutbildning och om Sverige som kunskapsnation är i dag delat på flera myndigheter. Svenska institutet ansvarar för att informera om Sverige som studiedestination och Universitets- och högskolerådet för att informera om svenska högskolestudier. För marknadsföringen av enskilda lärosäten och utbildningar gentemot möjliga studenter ansvarar varje lärosäte. Många av Sveriges utlandsmyndigheter arbetar också med att informera om möjligheter att studera i Sverige. Därutöver finansierar Utbildningsdepartementet, Näringsdepartementet och Miljödepartementet fr.o.m. årsskiftet 2016/2017 utsända innovations- och forskningsråd vid vissa utlandsmyndigheter. Syftet är att förstärka Sveriges globala kopplingar till strategiska internationella högre utbildnings-, forsknings- och innovationsmiljöer, främja Sverige som en attraktiv kunskapsnation samt öka internationellt genomslag för svensk högre utbildning, forskning och innovation.

Pågående utredningsarbete

Den svenska regeringen har den 16 februari 2017 beslutat om direktiv till en utredning om ökad internationalisering av universitet och högskolor (dir. 2017:19). Internationaliseringsutredningen¹ har påbörjat sitt arbete. Den ska slutrapportera sitt arbete i oktober 2018.

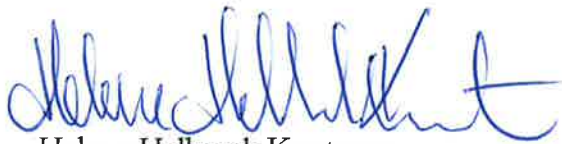
Av direktiven framgår att utredaren ska lämna ett sammanhängande förslag till ett välfungerande system för anmälnings- och studieavgifter, rekrytering, antagning, prövning av uppehållstillstånd för och mottagande av avgiftsskyldiga studenter. Utredaren ska bland annat:

- föreslå nya mål och en ny nationell strategi för internationalisering av universitet och högskolor,
- se över systemet för studie- och anmälningsavgifter,
- föreslå hur kännedomen om Sverige som kunskapsnation och studiedestination kan öka och
- se över systemet med stipendier och bl.a. föreslå hur ytterligare statliga stipendiemedel kan avsättas för studieavgiftsskyldiga studenter.

¹ Se även utredningens hemsida <http://www.sou.gov.se/internationaliseringsutredningen/>

Uppehållstillstånd

Gällande om det i Sverige diskuteras om möjligheten att ge studenter som har slutfört sin examen uppehållstillstånd i 6-12 månader för att ge dem möjlighet att söka arbete i länderna, finns en sådan möjlighet sedan juli 2014. En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för studier i Sverige får enligt 4 kap. 5 a § utlänningsförordningen (2006:97) beviljas uppehållstillstånd för en tid av sex månader efter en slutförd högskoleutbildning i Sverige.

Helene Hellmark Knutsson

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K
Danmark

Skriftligt svar til Nordisk Råd vedr. stipendier til studerende fra lande udenfor EU/EØS

Medlemmerne af Udvalget for Uddannelses og Kultur i Norden har stillet et skriftligt spørgsmål til den danske, svenske og finske regering. Spørgsmålet vedrører landenes igangværende eller planlagte indsatser for at tiltrække studerende fra lande udenfor EU/EØS-lande, herunder stipendieprogrammer rettet mod denne gruppe. Der spørges desuden til særskilte indsatser for at gøre landene mere attraktive for studerende fra udviklingslande. Endelig spørges der ind til, hvorvidt der i landene drøftes muligheder for at give dimittender fra lande udenfor EU/EØS opholdstilladelse i 6-12 måneder efter endt uddannelse med henblik på at søge arbejde i landet.

Indledning

Det overordnede formål med at tiltrække talentfulde studerende fra lande udenfor EU/EØS til Danmark er at bidrage til vækst og beskæftigelse i Danmark. Desuden kan særligt dygtige studerende fra lande udenfor EU/EØS bidrage til at løfte kvaliteten på danske videregående uddannelser.

Udveksling af studerende fra lande udenfor EU/EØS er hovedsageligt drevet *bottom-up* fra uddannelsesinstitutionerne selv. Samtidig er der nogle supplerende instrumenter, der kan anvendes til at understøtte strategiske og politiske prioriteringer i forhold til tiltrækning af talentfulde studerende fra lande udenfor EU/EØS.

Samarbejdsaftaler på institutionsniveau

Udveksling af internationale studerende er hovedsageligt drevet af uddannelsesinstitutionerne selv. Derved understøttes at studentermobiliteten baseres på institutionernes behov og interesser.

De videregående uddannelsesinstitutioner i Danmark opsøger og indgår i vidt omfang partnerskaber og samarbejdsaftaler med relevante uddannelsesinstitutioner udenfor EU/EØS. Samarbejdsaftalerne tager typisk udgangspunkt i gensidighed og 1:1 udveksling mellem studerende fra de respektive institutioner.

Børsgade 4
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk
CVR-nr. 1680 5408
Ref.-nr. 17/054306-01

Derudover har institutionerne gennem den globale dimension af EU's Erasmus+ program mulighed for udveksling med såkaldte 3. lande udenfor EU/EØS.

Stipendier

Uddannelses og Forskningsministeriet afsætter årligt midler på finansloven til friplads- og stipendieordningen for studerende fra lande udenfor EU/EØS. Det er fleksible midler, som uddannelsesinstitutionerne selv udmønter. I forslag til finanslov for 2018 foreslår regeringen at afsætte 48 mio. kr. i 2018 til friplads- og stipendieordningen på de danske universiteter.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har desuden bilaterale aftaler om udveksling af studerende med en række strategisk udvalgte lande udenfor EU/EØS. Der er eksempelvis aftaler med Kina, Sydkorea og USA (Fulbright). Der pågår forhandlinger om aftaler om studenterudveksling med en række yderligere lande. Disse bilaterale aftaler administreres af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Gennem udviklingsbistanden yder Danmark omkring 600 stipendier af kortere eller længere varighed (fra 2 uger til 3 måneder) til partnere i udviklingslandene til træning ved *Danida Fellowship Centre* og danske uddannelsesinstitutioner. *Danida Fellowship Centre* hører under Udenrigsministeriet i Danmark og står bl.a. for administration af stipendier og assistance under opholdet til stipendiater fra udviklingslande.

Der er afsat 30 mio. kr. i 2017 og 45 mio. kr. i 2018 til puljen. Beløbet inkluderer omkostninger til *Danida Fellowship Centre's* administration af puljen.

Indsatser for at tiltrække talentfulde studerende fra lande udenfor EU/EØS

Styrelsen for Forskning og Uddannelse administrerer en hjemmeside, der markedsfører og informerer om danske videregående uddannelser over for internationale studerende, herunder særligt studerende fra lande uden for EU/EØS. Hjemmesiden studyindenmark.dk finansieres primært af de videregående uddannelsesinstitutioner i Danmark. Erhvervsakademierne har valgt at stå udenfor hjemmesiden.

Uddannelses- og Forskningsministeriet driver sammen med Udenrigsministeriet syv innovationscentre. Seks af centrene er placeret udenfor EU i hhv. Silicon Valley, Shanghai, Seoul, New Delhi, São Paulo og Tel Aviv.

Innovationscentrenes overordnede formål er at facilitere adgang til viden, netværk og samarbejde for danske videregående uddannelses- og forskningsinstitutioner og virksomheder. Heri er indeholdt arbejdet med at tiltrække talentfulde studerende til Danmark. Innovationscentret i Kina arrangerer årligt de såkaldte *Top Talent Denmark events*, der skal tiltrække talentfulde kinesiske studerende til Danmark. *Top Talent* har tidligere også være afholdt i Indien og Brasilien.

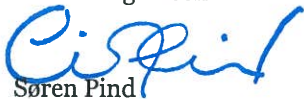

Uddannelses- og Forskningsministeriet har andel i såkaldte vækstrådgivere udsendt til Vietnam, Sydafrika og Tyrkiet. En del af vækstrådgivernes arbejde er at fremme samarbejde på uddannelsesområdet - herunder studentermobilitet.

Opholdstilladelse for dimittender fra lande udenfor EU/EØS

Udlændinge, der afslutter en dansk kandidat- eller dansk ph.d.-grad, kan få en opholdstilladelse med henblik på et etablere sig i Danmark efter endt uddannelse – et såkaldt etableringskort. Et etableringskort giver ret til tage beskæftigelse og til at starte selvstændig virksomhed. Opholdstilladelse til et etableringsophold gives én gang for en periode på højest 2 år uden mulighed for forlængelse. Ansøgning om etableringskort skal indgives senest 6 måneder efter endt uddannelse.

Med venlig hilsen

Søren Pind

Uddannelses- og
Forskningsministeriet